

ZVON

LEDEN / JANUARY

2020

časopis krajanské rodiny v New Yorku

www.zvon.info

Baptism of the Lord January 12

UPROSTŘED KAŽDÉHO „BETLÉMA“ tedy scény s narozením Ježíše Krista je pochopitelně On, malé bezmocné dítě. Nejblíže u něho stojí jeho maminka Marie a otec – pěstoun Josef. Pak můžeme napočítat velké množství lidí. Bohatí – králové, chudí – pastýři a tak dále a tak dále. Máme zde také zvířata, od vola až po velbloudy, na kterých měli přijet králové od východu. Nad tím vším září veliká vánoční hvězda – která na sebe bere úlohu zastupovat celý vesmír.

Obraz Betléma je v plném kontrastu se společností, kde neexistuje Bůh a vládne hřích. Tam všichni utíkají od sebe. Vládne chaos, sobectví a nepořádek „disorder“. Ježíš nejenom sjednocuje lidi, ale také celou přírodu a celý vesmír. Oči všech živých směřují k jedinému zdroji nové naděje. Hvězda má svůj nový úkol, svítit na toho, který je a bude světlem světa. Směřují-li naše kroky do Betléma – potažmo do kostela, tak se stírají rozdíly, které vnímáme pokud Ježíše Krista neznáme. Tak bez Ježíše vidíme rozdíly barvy pokožky, vidíme jasně kdo je chytrý a kdo je bohatý, kdo je úspěšný a kdo ne. Nejsme schopni odpuštění a smíření, protože nám to nedává smysl. Teprve setkání s Ježíšem mne uschopňuje vidět tento svět trochu jinak – nebo úplně jinak, záleží kolik prostoru dám této zprávě – Jeho jméno je Emanuel to je, Bůh s námi....

Milí čtenáři, přeji vám úspěšný a požehnaný rok 2020. Ať vás na každém kroku v průběhu celého roku provází světlo toho, jehož narozeniny jsme nedávno oslavili.

Přeji příjemnou
a ničím nerušenou četbu

***Vřelé a upřímné poděkování za podporu našeho časopisu Zvon a celé naší misie v New Yorku. Prosím o přízeň v roce 2020.
Bůh Vám všem žehnej.***

ve Forest Hills
27. prosince 2019
Váš Fr. Antonín

Cirkevní otcovia

Sv. Atanáž

MV

Dnes si predstavíme jedného z najvýznamnejších cirkevných otcov, alexandrijského biskupa a patriarchu svätého Atanáža. Narodil sa v Alexandrii v rodinne zbožných kresťanov okolo roku 298. O Alexandrii (v dnešnom Egypte) a jej význame ako intelektuálneho centra pre celú Rímsku ríšu sme si už čo-to povedali. Aby sme dokázali pochopiť život a dielo svätého Atanáža, musíme si najprv ozrejmiť niektoré historické súvislosti, keďže sa časovo posúvame do významného štvrtého storočia po Kristovi.

Po stáročiach útlaku kresťanov, miestami miernejšieho, inokedy nekompromisného a krvavého, prichádza začiatkom stvrtého storočia k zásadnému zlomu. Rímsky cisár Konštantín vydáva v roku 313 Milánsky edikt, ktorým povoľuje kresťanstvo. Znamená to, že Cirkev môže konečne vyjsť z katakomb a slobodne pôsobiť, budovať si potrebné štruktúry, kláštory, školy a podobne. Tu treba ešte podotknúť, že kresťanstvo bolo v Rímskej ríši uznané ako oficiálne štátne náboženstvo až v roku 380, dovtedy existovalo popri tradičnom rímskom pohanstve, hoci jeho popularita už bola mizivá.

Popri tejto pozitívnej udalosti však dochádza aj k vzniku prvej naozaj obrovskej krízy v kresťanstve, porovnateľnej s reformáciou v 16. storočí alebo so súčasným odpadom od viery pod vplyvom materializmu a „zosvetštenia“ (sekularizmu). Jednalo sa o arianizmus, bludné učenie pochádzajúce od kňaza z alexandrijského patriarchátu Ária. Árius tvrdil, že Ježiš Kristus bol stvorený ako prvá a dokonalá bytosť - čiže nie je Boh, lebo nič stvorené Bohom byť nemôže. Pre zaujímavosť možno doplniť, že Árius pôvodne svojím učením reagoval na staršie, už Cirkvou odmietnuté ako bludné učenie modalizmu, ktorý vnímal Otca, Syna a Ducha Svätého len ako odlišné „modality“ jedného Boha – nerozlišoval teda Božké osoby. Zo začiatku sa teda Árius štylizoval ako pravoverný bojovník proti bludom. Možno sa pýtate, že prečo bola táto heréza (bludné učenie), arianizmus, taká významná? Je dosť možné, že ste o ňom ani nepočuli, keďže už dávno prestalo existovať narozdiel napríklad od protestantských cirkví, ktoré vzišli z reformácie.

Arianizmus sa časovo začal šíriť na prelome druhého a tretieho storočia, teda tesne pred udelením slobody kresťanom, práve z Alexandrie odkiaľ bol aj svätý Atanáž. Ariáni boli početní a mali vplyv aj v Cirkvi, najmä na východe ríše. Atanážov učiteľ, svätý Alexander sa stal patriarchom v Alexandrii a Atanáž ešte ako mladý bol vysvätený za diakona a stal sa sekretárom Alexandra. Ešte predtým však Atanáž odišiel na púšť, aby strávil čas v duchovnom uzobraní v spoločnosti sv. Antona, opáta, zakladateľa pustovníkov a mníšskeho hnutia.

Za Alexandra začal arianizmus naberať v Alexandrii popularitu a ten ho ako patriarcha rázne odmietol. Situácia však nabrala

až takú vážnosť, že cisár Konštantín sa rozhodol vyriešiť tento spor zvolaním prvého ekumenického (celocirkevného) koncilu do Nicei v roku 325. Koncil trval tri mesiace a slovné vyjadril vieru apoštolov, ktorú aj my dodnes každú nedeľu recitujeme v kostoloch ako nicejsko-carhradské (alebo skrátené apoštolské) vyznanie viery.

Koncil takisto jednoznačne odmietol arianizmus ako bludné učenie.

(Pokračovanie o sv. Atanáziovi vo februári)

Nycejsko - carhradské vyznanie viery (začiatok)

Verím v jedného Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, sveta viditeľného i neviditeľného.

Verím v jedného Pána Ježiša Krista, jednorodného Syna Božieho, zrodého z Otca pred všetkými vekmi;

Boha z Boha, Svetlo zo Svetla, pravého Boha z Boha pravého, splodeného, nie stvoreného, jednej podstaty s Otcem:

Rodinu tvoří dokonalí lidé

Aleš Opatrný

Když Herodes zemřel, vzal Josef dítě i jeho matku a odebral se do izraelské země a usadil se ve městě Nazaret. (srov. Mt 2,19-23)

Nereálná laťka

Může být tzv. Svatá rodina (Maria, Josef, dítě Ježíš) příkladem pro dnešní křesťanské rodiny? Často se říkává, že ano. Ale mnohdy se také zdá, že je to příklad poněkud nereálný. Málokdo by přece tvrdil, že rodinu tvoří jen a pouze dokonalí světci!

A přece je zde souvislost a to velmi hluboká a významná. Protože každý člen křesťanské rodiny skrze svůj křest patří Bohu. „Už teď jsme Boží děti“ (1 Jan 3,2). A to i navzdory našim chybám, hříchům a nedokonalostem.

Na čem se dá stavět?

Je skutečností, že naše chyby a hříchy jsou překážkami, které náš život znehodnocují anebo zabraňují mnohemu dobrému, co bychom mohli nebo chtěli vykonat. A přece je dobré velmi jasně a silně vidět to, že jsme Boží děti. Na tom se totiž dá stavět, ne na našich chybách.

Svatou rodinu lze popsat stručně takto: dva svatí lidé a Boží syn uprostřed. Naše křesťanské rodiny lze popsat takto: Boží děti a Boží syn uprostřed.

Bůh je s námi i v naší slabosti

Ježíš Kristus slíbil, že s námi bude až do konce časů a také řekl, že bude tam, kde jsou dva nebo tři shromážděni v jeho jménu. A také prohlásil, že lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. To znamená, že chce být s námi i v naší slabosti, v tom všem, kde nejsme nijak vynikající. Jistě není třeba pochybovat o tom, že on svá slova věrně dodrží. Proto se nemusíme ohlížet jen na nedostiznou Svatou rodinu kdysi, ale můžeme a máme žít spojení s Bohem v našich rodinách už dnes.

Je ve hře kvalita lidské společnosti. Rodina je prostředím, ve kterém se zásadním způsobem formují děti, tedy následující generace. Bez přehánění tedy lze říci, že je ve hře kvalita lidské společnosti v následujících desetiletích.

převzato z www.vira.cz

Falling Upward

A Spirituality for the Two Halves of Life

Richard Rohr

a short passage

In the second half of life, we do not have strong and final opinions about everything, every event, or most people, as much as we allow things and people to delight us, sadden us, and truly influence us. We no longer need to change or adjust other people to be happy ourselves. Ironically, we are more than ever before in a position to change people – but we do not need to – and that makes all the difference. We have moved from doing to being to an utterly new kind of doing that flows almost organically, quietly, and by osmosis. Our actions are less compulsive. We do what we are called to do, and then try to let go of the consequences. We usually cannot do that very well when we are young.

This is human life in its crowning, and all else has been preparation and prelude for creating such a human work of art. Now we aid and influence other people simply by being who we are. Human integrity probably influences and moves people from potency to action more than anything else. It always deeply saddens me when old folks are still full of themselves and their absolute opinions about everything. Somehow they have not taken their needed place in the social fabric. We need their deep and studied passion so much more than their superficial and loudly stated principles. We need their peace more than their anger.

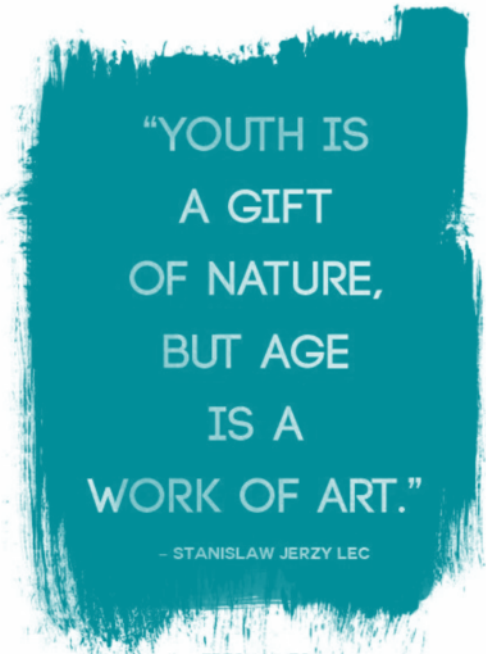
Yes, the second half of life is a certain kind of weight to carry, but no other way of being makes sense or gives you the deep satisfaction your soul now demands and even enjoys. This new and deeper passion is what people mean when they say, “I must do this particular thing or my life will not make sense” or “It is no longer a choice.” Your life and your delivery system are now one, whereas before, your life and your occupation seemed like two different things. Your concern is not so much to have what you love anymore, but to love what you have – right now. This is a monumental change from the first half of life, so much so that it is almost the litmus test of whether you are in the second half of life at all.

The rules are all different now, and we often see it in older folks' freedom to give things away. Hoarding, possessing, collecting, and impressing others with their things, their house, or their travels are of less and less interest to them. Inner brightness, still holding life's sadness and joy, is its own reward, its own satisfaction, and their best and truest gift to the world. Such elders are the "grand" parents of the world. Children and other adults feel so safe and loved around them, and they themselves feel so needed and helpful to children teens, and midlife adults. And they are! They are in their natural flow.

Strangely, all of life's problems, dilemmas, and difficulties are now resolved not by negativity, attack, criticism, force, or logical resolution, but always by falling into a larger "brightness." Hopkins called it "the dearest freshness deep down things." This is the falling upward that we have been waiting for! One of the guiding principles of our Center for Action and Contemplation puts it this way: "The best criticism of the bad is the practice of the better." I learned this from my father St. Francis, who did not concentrate on attacking evil or others, but just spent his life falling, and falling many times into the good, the true, and the beautiful. It was the only way he knew how to fall into God.

Such inner brightness ends up being a much better and longer – lasting alternative to evil than any war, anger, violence, or ideology could ever be. All you have to do is meet one such shining person and you know that he or she is surely the goal of humanity and the delight of God. I hope you are becoming that shining person yourself, and that this book is helping you see it, allow it, and trust it. Otherwise, this book too will be just some more words – instead of words becoming flesh. Until it becomes flesh, it cannot shine and shine brightly.

"YOUTH IS
A GIFT
OF NATURE,
BUT AGE
IS A
WORK OF ART."

- STANISLAW JERZY LEC

FRESH HUES

Biskup Václav Malý

Laureát Ceny Jána Langoša

*časť prejavu Františka Mikloška pri predávaní ocenení
13. prosince, 2019 - Bratislava*

Pripadla mi radostná, ale ťažká úloha predniesť Laudatio na dnešného laureáta Ceny Jána Langoša, pražského pomocného biskupa Václava Malého.

.....Václav Malý má rád Slovensko. Niekedy v 80. rokoch prišli spolu s Václavom Bendom do Bratislavy. Chceli spoznať Slovensko, chceli sa zoznámiť s Pavlom Čarnogurským, aby nazreli aj do toho výseku novodobých slovenských dejín, keď bol Pavol Čarnogurský poslancom slovenského snemu. Mňa zoznámil s nimi exkomunista, historik a disident Jozef Jablonický. Benda a Malý potom často navštevovali Bratislavu. Spolu s Jánom Čarnogurským sme ich sprevádzali a zoznamovali s významnými osobnosťami katolíckeho Slovenska, ako boli biskup Ján Korec, Viktor Trstenský, Štefan Šmálik, Andrej Patka alebo s rôznymi rehoľnými sestrami a vždy sa stretli aj s občianskymi disidentmi v Bratislave Milanom Šimečkom, Mirom Kusým, Jozefom Jablonickým a ďalšími. Pamätné boli stretnutia u Mira Kusého, kde sa popíjalo Mirovo vlastnoručne urobené víno a Václav Benda miesto vďaka občas útočil na bývalých komunistov. Ako už bolo povedané, Václava Malého odtiaľto viackrát polícia odprevadila až do Prahy.....

.....Príbeh Václava Malého samozrejme nekončí a aj nevdojak otvára niektoré aktuálne otázky. V rozhovoroch, ktoré s ním pripravujú rôzni žurnalisti, zaznieva často otázka, či odpustil tým, ktorí mu v živote ublížili. Malý vždy hovorí, že odpustil, ale dodáva, že títo ľudia necítili nikdy potrebu uznať si svoju vinu a ospravedlniť sa. Myslí si, že najmä príslušníci ŠtB, ktorí sa dopúšťali iniciatívne násilia, mali byť braní na zodpovednosť. My všetci sme sa v eufórii slobody cez to preniesli. Čo to vlastne znamená pre náš život?

Keď som bol dieťa a zachoval som sa zle k niektorému z mojich rodičov, ten druhý ma vždy viedol k tomu, aby som sa večer ospravedlnil. Ak som to neurobil, ráno som sa zobudil zatvrdnutý v mojom zlom postoji a ešte ťažšie sa mi s tým potom vyrovnávalo.

Nikoho nemôžeme nútiť, aby uznal svoju vinu. Ale nesúvisí mnoho zla v našej spoločnosti práve s tým, že tí, ktorí boli strojcami zla a nepravostí v rokoch komunizmu, nikdy si svoju zodpovednosť a vinu nepriznali a neoľutovali ju? Ako sa dá toto zatvrdilé zlo, ktoré tu zrejme stále visí vo vzduchu, ešte napraviť alebo premeniť? Ale o tom asi inokedy! Dnes sme sa tu v prvom rade zišli, aby sme vzdali česť životnému príbehu katolíckeho kňaza, biskupa, občana Václava Malého, ktorý je výnimočný. Jeho príbeh ukazuje, že život človeka nemožno hodnotiť podľa víťazstiev a porážok. Rozhodujúca je celoživotná vernosť ideálu, ktorý chce človek žiť, ktorý ho presahuje a ktorý najlepšie overí čas. Pre Václava Malého to bola „Pokora a pravda“, ktoré si neskôr zvolil za biskupské heslo, ktoré sa rodilo už v jeho rodine, sprevádzalo a viedlo ho celý život, v ťažkých rokoch zápasu za ľudské práva v Československu, ale rovnako na výslňi revolučných dní alebo na poste pražského pomocného biskupa. Dnes je už prítomný v jeho živote tak, že o ňom nemusí ani rozprávať.

Pán biskup Malý, milý Václav, sme radi, že dnešné radostné chvíle môžeme prežívať spolu s tebou. Blahoželáme ti k udeleniu Ceny Jána Langoša a voláme: Ži nám ešte dlho v zdraví!

(Záver projevu ze dne 13. prosince 2019 - celý projev si můžete přečíst na našem facebooku "Jedna rodina Astoria New York")

biskup Václav Malý
a Freedom tower

Děkujeme za podporu české misie a Zvonu

v minulém období přispěli: Pat a Ed Babor, Thomas Kremr, Milada Stastny, Henrietta Hubata, Jindrich Plzak, Stanislav Kotyza, Brabcovi, Miro Burjetka, Karel Chrobak, Antonin a Radmila Bartosovi, Frank a Jirina Vasek, Paul a Jarmila Weirichovi, Greta Bunza, Emil Wcela, Vera Lepsik, Bohdan a Jirina Kowalykovi, Vladimír a Jana Pavlovsky, Frank Schultz, Ota Blaha, Helena Kocica, Nadia Slama.

27. listopadu - více než 80 iniciativ v rámci Červené středy na podporu náboženské svobody se uskutečnilo ve městech a obcích v celé ČR. Do akce se zapojily místní církve, náboženské společnosti a další organizace, včetně magistrátu hlavního města Prahy a ministerstva zahraničí ČR. Mezinárodní iniciativu Červená středa organizují v ČR Česká biskupská konference (ČBK), Ekumenická rada církví (ERC) a Federace židovských obcí (FŽO).

4. prosince - v nočních hodinách zemřel Mons. Ján Eugen Kočiš, emeritní pomocný biskup řeckokatolického Pražského apoštolského exarchátu a abrittský titulární biskup. Zemřel v Domě sv. Kosmy a Damiána v Prešově v 69. roku kněžství a přesně den po 52. výročí tajného biskupského svěcení, které přijal v Brně 3. prosince 1967. Byl druhým nejstarším žijícím biskupem byzantské tradice na světě (93 let).

4. prosince - svatý stolec zveřejnil dva právní dokumenty, jimiž papež František zrušil papežské tajemství v případech sexuálního násilí a zneužívání nezletilých spáchaných kněžími a dále upravil normu týkající se trestného činu dětské pornografie, když zařadil přechovávání a šíření pornografických obrázků osob mladších 18 let do kategorie velmi závažných trestných činů, tzv. delicti graviora.

22. prosince - na čtvrtou neděli adventní byl přijat do katolické církve bývalý kaplan královny Alžběty anglikánský biskup Gavin Ashenden. V českém prostředí není neznámý. Na začátku 80. let pašoval do Prahy náboženskou literaturu pro podzemní katolické semináře.

Co přivedlo biskupa Ashendena k přestupu do římské církve? Pro různá média, včetně BBC, vysvětlil, že hlavní roli sehrály tři faktory. Na počátku byl film o mariánských zjeveních, který jej po počáteční skepsi vedl ke stále hlubší modlitbě růžence. Dalším krokem byla rozjímání nad eucharistickými zázraky, které v anglikánské komunitě nemají žádné místo. A nakonec díky svědectví sv. Johna Henryho Newmana objevil význam učitelského úřadu církve. „Pochopil jsem, že jedině katolická církev se svým magisteriem má teologickou integritu, teologickou dozrálou a duchovní sílu, aby bránila víru, obnovila společnost a zachránila duše v plnosti víry,“ řekl anglikánský biskup. Zároveň s bolestí podotkl, že jeho rodná církev kapitulovala před sekularizovaným světem.

Blahopřejeme k narozeninám

v **měsíci lednu**: Maxim Jan Nehybka 1. ledna, Zuzka Petrova 1. ledna, Denny Rutar 4. ledna, Barbora Weirich 12. ledna, Jiří Hnízda 16. ledna, Irene Mergl 17. ledna, Milan Sikorjak 20. ledna, Milan Večeřa 21. ledna, Marta Kotyza 25. ledna, Nela Brabec 27. ledna, Olga Ludvik 27. ledna, Marianne Solfronk 28. ledna, Norika Krupka Janík 30. ledna.

Vánoční mše svatá v české kapli Panny Marie Hostýnské v národní svatyni Immaculate Conception ve Washingtonu, D.C.

bude v neděli 5. ledna 2020. Začátek v 12.15pm

Všichni jsou srdečně zváni. Přijďte s námi oslavit narození
Pána Ježíše - zazpívat koledy a poděkovat Pánu Bohu za víru.

úmysly mší svatých v lednu 2020

datum	úmysl	dárce
1. ledna	Za Jana Bednáře - NOVÝ ROK	rodina Bláhova
5. ledna	Mše ve WDC, kaple Panny Marie Hostýnské	
6. ledna	Za rodiče Josefa a Josefu Klusáčkovy	B. a J. Kowalikovi
7. ledna	Za + rodiče Janinu a Jana Kolasu	rodina Kolasova
8. ledna	For deceased members of Babor family	Pat a Ed Babor
9. ledna	For Mary and Sam Peleschak	Pat a Ed Babor
10. ledna	Za + manžela Aloise Hanáka	Milada Hanák
14. ledna	Za + švagra Dionise Ruskeviche	Věra Kolasa
15. ledna	For deceased members of Janos family	Pat a Ed Babor
17. ledna	Za + manžela Arch. Zdenka Homoláče	manž. Alena s rodinou
19. ledna	Za + rodiče Václava a Ludmilu Sedláčkovy	r. Sedláčková a Popova
20. ledna	Za živou a zemřelou rodinu Hanákovu	Milada Hanák
21. ledna	Poděkování za 50-ti leté výročí vstupu do USA	H. Krátká s rodinou
22. ledna	Za + sestřenku Barboru Hanuda	rodina Kolasova
24. ledna	Za živou a zemřelou rodinu Herklovu	Milada Hanák
26. ledna	Za + Jana Pasáčka	manželé Jelínkovi
27. ledna	Za + Rev. Aloise Vyoralu	manželé Jelínkovi
29. ledna	Za + otce a celou rodinu Kocurkovu	Antonín Kocurek

ZVON vydává Czech Catholic Mission in NYC, Inc 110-06 Queens Blvd. Forest Hills, NY 11375 Tel: (718) 575 8959 - šeky na podporu pro časopis a misi: Czech Catholic Mission in NYC - na mše svaté: Rev. Antonín Kocurek - Krajanské bohoslužby jsou každou neděli v 10.30 am v dolním kostele Panny Marie Karmelské 23-25 Newtown Ave, Astoria NY příležitost ke sv. zpovědi před i po mši svaté. Po bohoslužbách následuje společné pohoštění v Parish Hall - adresa českého kněze: Rev. Antonín Kocurek, 110-06 Queens Blvd., Forest Hills, NY 11375 Tel: (718) 575 8959 - E-mail: zvonnews@gmail.com web: www.zvon.info Slovenská mše sv. každou neděli v 10.15 u sv. Jana Nepomuckého na Manhattanu

(1st Ave a 66th St.) <http://www.luxnewyork.net>

Profesor František kardinál Tomášek byl katolický kněz, pedagog a teolog, apoštolský administrátor pražské arcidiecéze (1965–1977) a 34. arcibiskup pražský a primas český (1977–1991). V mládí budoucí kardinál Tomášek studuje Slovanské gymnázium v Olomouci, po něm pokračuje ve studiích na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě ve stejném městě – v roce 1922 je pak Tomášek vysvěcen na kněze.

František Tomášek působil dlouhou dobu v katolickém školství, zejména jako katecheta a školní inspektor. Oblast výuky a výchovy jej nepřestala zajímat po celý jeho život, napsal a vydal řadu učebnic a populárně-naučných knih na toto téma. V roce 1949 byl tajně vysvěcen na biskupa a stal se součástí podzemní církve. V roce 1951 byl zatčen a poté bez soudu poslán na nucené práce. Po propuštění působil jako administrátor Moravské Huzové (1954–1965).

V následujících letech se Tomášek stává významnou osobností české katolické církve – komunistická moc jej považuje za člověka schopného podřídit církev komunistickému režimu a tak se Tomášek stává partnerem komunistů při jednáních o vztahu československého komunistického státu a katolické církve.

Byl výrazným účastníkem Druhého vatikánského koncilu, a ještě před jeho ukončením se stal administrátorem pražské arcidiecéze. Na tomto postu čím dál rázněji vystupoval proti pronásledování katolické církve a kritizoval komunistický útlak. Pavel VI. jej jmenoval kardinálem a arcibiskupem pražským.

Jako arcibiskup a kardinál se stále více vzpíral komunistickým zásahům do života církve, spoluinicioval hnutí Dílo koncilové obnovy i vznik programu Desetiletí duchovní obnovy a zasadil se o svatořečení Anežky České. V listopadu 1989, kdy se svatořečení uskutečnilo, podpořil sametovou revoluci a přispěl ke svržení komunistického režimu. Podílel se na přípravě první návštěvy papeže Jana Pavla II. v České republice (1990) a ještě před jejím uskutečněním oznámil svoji rezignaci z důvodu věku a špatného zdraví. Zemřel v létě 1992 ve věku 93 let.